

EDUSKUNNAN VASTAUS 208/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 139/2013 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 21/2013 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

ulkomaalaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ulkomaalaislain (301/2004) 79 §:n edellä oleva väliotsikko sekä 81 c ja 81 d §, sellaisina kuin niistä ovat 81 c ja 81 d § laissa 1338/2011,

muutetaan 3 §:n 6 ja 7 kohta, 70 §:n edellä oleva väliotsikko, 72—81, 81 a ja 81 b §, 82 §:n edellä oleva väliotsikko, 83—86, 186, 187, 191 ja 194 §,

sellaisina kuin niistä ovat 73 § osaksi laissa 449/2012, 79 § laeissa 34/2006, 380/2006, 449/2012 ja 668/2013, 80 § osaksi laeissa 34/2006 ja 323/2009, 81 § laissa 549/2010, 81 a § laissa 34/2006, 81 b laissa 1338/2011, 83 § osaksi laeissa 619/2006 ja 973/2007, 84 § laeissa 1426/2009 ja 886/2011, 85 § osaksi laissa 973/2007, 86 § osaksi laissa 49/2006 sekä 191 § osaksi laeissa 619/2006 ja 266/2011, sekä

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 619/2006, 358/2007, 323/2009, 631/2011, 1338/2011 ja 668/2013, uusi 6 a ja 6 b kohta, 78 ja 81 §:n edelle uusi väliotsikko, lakiin siitä lailla 631/2011 kumotun 82 §:n tilalle uusi 82 § sekä lakiin uusi 86 a ja 86 b § seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) *työntekijän oleskeluluvalla* ulkomaalaiselle ansiotyötä varten myönnettävää oleskelulupaa, joka myönnetään kaksivaiheisessa menet-

telyssä siten, että työ- ja elinkeinotoimisto tekee asiassa osapäätöksen ennen Maahanmuuttoviraston tai poliisilaitoksen päätöstä;

6 a) *muulla oleskeluluvalla ansiotyötä varten* ulkomaalaiselle ansiotyötä varten myönnettävää oleskelulupaa, joka myönnetään ilman edeltävää työ- ja elinkeinotoimiston osapäätöstä;

6 b) *työnteko-oikeudella* ulkomaalaisen tämän lain mukaista oikeutta tehdä Suomessa tai suomalaisessa aluksessa ansiotyötä oleskeluluvan, 10 luvun mukaisen oleskeluoikeuden, viisumin tai viisumivapauden nojalla taikka muulla tässä laissa säädetyllä perusteella;

7) *elinkeinonharjoittajan oleskeluluvalla* ulkomaalaiselle, jonka tarkoituksena on elinkeinon harjoittaminen, myönnettävää oleskelulupaa, joka myönnetään kaksivaiheisessa menettelyssä siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee asiassa osapäätöksen ennen Maahanmuuttoviraston tai poliisilaitoksen päätöstä;

5 luku

Työnteko

Työntekijän ja elinkeinonharjoittajan oleskelulupa sekä muu oleskelulupa ansiotyötä varten

72 §

Työntekijän oleskelulupahakemus ja sen liitteet

Oleskeluluvan hakemisesta säädetään 60 §:ssä. Työnantajan on liitettävä työntekijän oleskelulupahakemukseen:

1) työsopimuslain (55/2001) 2 luvun 4 §:ssä tarkoitettu selvitys työnteon keskeisistä ehdoista;

2) vakuutus siitä, että ehdot ovat voimassa olevien säännösten ja asianomaisen työehtosopimuksen mukaiset tai, jos työehtosopimusta ei ole sovellettava, että ne vastaavat työmarkkinoilla vastaavissa tehtävissä toimiviin työntekijöihin noudatettavaa käytäntöä;

3) työ- ja elinkeinotoimiston vaatiessa selvitys siitä, että työnantaja on huolehtinut ja vastaisuudessa kykenee huolehtimaan velvoitteistaan työnantajana.

73 §

Työ- ja elinkeinotoimiston osapäätös työntekijän oleskelulupahakemukseen

Työntekijän oleskeluluvan myöntäminen perustuu harkintaan, jossa tulee:

1) selvittää tarkoitettuun työhön sopivan, työmarkkinoilla käytettävissä olevan työvoiman saatavuus kohtuullisessa ajassa;

2) huolehtia siitä, että työntekijän oleskeluluvan myöntäminen ei estä 1 kohdassa tarkoitettua henkilön työllistymistä;

3) varmistaa se, että työntekijän oleskelulupa myönnetään vain edellytykset täyttävälle henkilölle, jos työssä vaaditaan erityistä pätevyyttä tai hyväksytyä terveydentilaa;

4) varmistaa, että työnantajan hakemukseen liittämät selvitykset ja vakuutus ovat 72 §:ssä säädetyllä mukaiset.

Harkittaessa työntekijän oleskeluluvan myöntämistä tulee ottaa huomioon 71 §:ssä tarkoitettujen linjaukset.

Ulkomaalaisen toimeentulon on oltava turvattu ansiotyöstä saatavalla tulolla oleskeluluvan voimassaolon ajan.

74 §

Työntekijän oleskeluluvan ammattiala- ja työnantajakohortaisuus

Työntekijän oleskelulupa oikeuttaa työskentelemään yhdellä tai useammalla ammattialalla.

Erityisestä syystä työntekijän oleskelulupa voidaan rajata koskemaan työtä yhdellä tai useammalla ammattialalla tietyn työnantajan palveluksessa.

75 §

Ennakkotieto työntekijän oleskeluluvan myöntämisen edellytyksistä

Työ- ja elinkeinotoimisto antaa työnantajan tai toimeksiantajan kirjallisesta hakemuksesta kirjallisen ennakkotiedon työntekijän oleskeluluvan myöntämisen edellytyksistä hakemuksessa tarkoitettussa asiassa. Työ- ja elinkeinotoimis-

ton on annettava ennakkotieto viipymättä. Työntekijän vaatimuksesta työ- ja elinkeinotoimiston on työntekijän oleskelulupaa haettaessa noudatettava ennakkotietoa ajan, joka on mainittu ennakkotiedossa.

76 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen osapäätös elinkeinonharjoittajan oleskelulupahakemukseen

Elinkeinoharjoittajan oleskeluluvan myöntäminen perustuu harkintaan, jossa tulee varmistaa, että elinkeinotoiminnalla on kannattavan toiminnan edellytykset.

Ulkomaalaisen toimeentulon on oltava turvattu ansiotyöllä, elinkeinotoiminnalla tai muulla tavalla oleskeluluvan voimassaolon ajan.

77 §

Muu oleskelulupa ansiotyötä varten

Muu oleskelulupa ansiotyötä varten myönnetään ulkomaalaiselle, joka:

- 1) toimii yrityksen yli- tai keski johdon taikka erityisosaamista vaativissa asiantuntijatehtävissä;
- 2) toimii urheilijana, valmentajana tai urheilutuomarina, kun toiminta on ammattimaista;
- 3) toimii uskonnollisen tai aatteellisen yhteisön palveluksessa;
- 4) toimii ammattimaisesti tieteen, kulttuurin tai taiteen alalla ravintolamusikoita lukuun ottamatta;
- 5) toimii kansainvälisessä järjestössä tai valtioiden väliseen viralliseen yhteistyöhön liittyvissä tehtävissä;
- 6) toimii ammattimaisesti joukkoviestinnän alalla, jollei hänen työn- eikä toimeksiantajallaan ole toimipaikkaa Suomessa;
- 7) tutkii markkinoita, valmistelee yrityksen sijoittautumista Suomeen, neuvottelee tilauksista, hankkii tilauksia tai valvoo tehtyjen tilausten toimeenpanoa tai toimii muissa vastaavissa tehtävissä, jollei hänen työn- eikä toimeksiantajallaan ole toimipaikkaa Suomessa;

8) on suorittanut Suomessa tutkinnon ja maassa oleskelun pääasiallinen tarkoitus on työnteko;

9) toimii kutsun tai sopimuksen nojalla vierailevana opettajana, luennoitsijana, kouluttajana, konsulttina tai tutkijana, jos työ kestää enintään yhden vuoden;

10) tekee yksittäisen ulkomailta maahan tuodun tai maasta ulkomaille vietävän koneen, laitteen, tuotantolinjan tai asiantuntijajärjestelmän toimitussopimukseen sisältyvän työn, jos työ kestää enintään kuusi kuukautta;

11) suorittaa työn tai työharjoittelun, joka sisältyy valtioiden väliseen sopimukseen tai kansalaisjärjestöjen vaihto-ohjelmaan, jos työ tai harjoittelu kestää enintään 18 kuukautta, tai joka tapahtuu korkeakoulututkinnon suorittaneen ulkomaalaisen enintään vuoden kestäväksi siirtotapahtuman sisällä; tai

12) on 18—30-vuotias ja suorittaa työharjoittelun, kun hän opiskelee ulkomaalaisessa korkeakoulussa suomen tai ruotsin kieltä tai kun harjoittelun ala vastaa ulkomaalaisen opintoja tai tutkintoa, jos työharjoittelu kestää enintään 18 kuukautta.

Jos työnteko ylittää 1 momentin 9—12 kohdassa säädetyt aikarajat, ulkomaalaisen on haettava työntekijän oleskelulupaa.

Ulkomaalaisen toimeentulon on oltava turvattu ansiotyöstä saatavalla tulolla oleskeluluvan voimassaolon ajan.

Työnteko-oikeus

78 §

Työnteko-oikeus oleskeluluvan nojalla

Ulkomaalaisella, jolle on myönnetty työntekijän oleskelulupa, on työnteko-oikeus 74 §:ssä määritellyin rajauksin.

Ulkomaalaisella, jolle on myönnetty muu oleskelulupa ansiotyötä varten, on luvan perusteella mukainen työnteko-oikeus. Myös muulla perusteella myönnetyn oleskeluluvan haltijalla on oikeus tehdä 77 §:n 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitettua työtä.

Työnteko-oikeus on lisäksi ulkomaalaisella:

1) jolle on myönnetty pysyvä oleskelulupa, 56 a §:n mukainen pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa tai jatkuva oleskelulupa muulla kuin työnteon tai ammatinharjoittamisen perusteella;

2) jolle on myönnetty oleskelulupa perheeseen perusteella;

3) jolle on myönnetty tilapäinen oleskelulupa tilapäisen suojelun tai muun humanitaarisen maahanmuuton perusteella;

4) jonka oleskelulupa on myönnetty opiskelua varten, jos:

a) työ on tutkintoon sisältyvää työharjoittelua tai opintoihin sisältyvän lopputyön tekemistä ansiotyönä;

b) työn määrä tasoittuu keskimäärin 25 tuntiin viikossa aikana, jolloin oppilaitoksessa järjestetään varsinaista opetusta; tai

c) kokoaikainen työ sijoittuu aikaan, jolloin oppilaitoksessa ei järjestetä varsinaista opetusta;

5) jolle on myönnetty tilapäinen oleskelulupa 52 a tai 52 d §:n perusteella;

6) jonka oleskelulupa on myönnetty maasta poistamisen estymisen vuoksi 51 §:n perusteella;

7) jolle ulkoasiainministeriö on myöntänyt oleskeluluvan edustuston rakennus-, korjaus- tai huoltotyön tekemistä varten.

Tähän pykälään perustuvasta työnteko-oikeudesta on 3 momentin 7 kohdassa tarkoitettua oleskelulupaa lukuun ottamatta tehtävä merkinä ulkomaalaisen oleskeluluvan yhteyteen.

79 §

Työnteko-oikeus ilman oleskelulupaa

Oikeus tehdä ansiotyötä ilman oleskelulupaa on ulkomaalaisella, joka:

1) tulee kutsun tai sopimuksen nojalla tulkiksi, opettajaksi, asiantuntijaksi tai urheilutuomariksi enintään kolmeksi kuukaudeksi;

2) tulee kutsun tai sopimuksen nojalla ammattitaitelijaksi tai urheilijaksi, mukaan lukien avustava, huoltava ja valmentava henkilökunta, enintään kolmeksi kuukaudeksi;

3) työskentelee merimiehenä joko kauppaluetteloon merkityllä aluksella tai, tultuaan palvelukseen muualla kuin Suomessa, aluksella, joka pääasiassa liikennöi ulkomaisten satamien välillä;

4) tulee marjojen, hedelmien, erikoiskasvien, juuresten tai vihannesten poimintaan tai korjuuseen taikka turkistarhatyöhön enintään kolmeksi kuukaudeksi;

5) tulee suorittamaan toisessa Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen valtiossa toimivan yrityksen vakituksena työntekijänä palvelujen tarjoamisvapauden piiriin kuuluvaa tilapäistä hankinta- tai alihankintatyötä, jos hänellä on mainitussa valtiossa oleskeluun ja työntekoon oikeuttavat luvat, jotka ovat voimassa työn päätyttyä Suomessa;

6) tulee Suomeen tutkijaksi toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa solmitun tutkijadirektiivin mukaisen vastaanottosopimuksen perusteella tutkijadirektiivissä tarkoitettua tieteellisen tutkimushankkeen suorittamista varten enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Ulkomaalaisella on kansainvälistä suojelua haettuaan oikeus tehdä ansiotyötä ilman oleskelulupaa:

1) kun hänellä on 11 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu asiakirja ja hän on oleskellut maassa kolme kuukautta;

2) kun hän on oleskellut maassa kuusi kuukautta.

Kun työnantajalla tai toimeksiantajalla ei ole toimipaikkaa Suomessa, ulkomaalaisella on oikeus tehdä ansiotyötä ilman oleskelulupaa:

1) tuote-esittelijänä tai elokuvatyöntekijänä enintään kolme kuukautta;

2) ulkomaisessa omistuksessa tai hallinnassa olevan moottoriajoneuvon henkilökuntaan kuuluvana, kun ulkomaalainen kuljettaa ajoneuvoa, jonka rajan ylittävä kuljetus viedään määräpaikkaan tai haetaan lähtöpisteestä, taikka kun liikennöinti Suomessa liittyy säännölliseen reitti-liikenteeseen paikkakuntien välillä, joista ainakin yksi sijaitsee ulkomailla, eikä ulkomaalaisella ole asuinpaikkaa Suomessa;

3) ulkomailta Suomeen suuntautuvan seuran matkan matkanjohtajana.

80 §

Työnteko-oikeuden kesto

Jos samaa työnantajaa tai ammattialaa koskeva työntekijän jatko-oleskelulupahakemus on tehty aikaisemman oleskeluluvan voimassa ollessa, ulkomaalainen saa jatkaa aiemman luvan mukaista työntekoa, kunnes uuden hakemuksen johdosta on myönnetty oleskelulupa tai kielteinen päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muussa tapauksessa aikaisemman luvan mukainen työnteko-oikeus päättyy luvan voimassaolon päättyessä. Uuden oleskeluluvan mukainen työnteko-oikeus alkaa, kun lupa on myönnetty.

Jos ulkomaalaisen työnteko-oikeus perustuu muuhun oleskelulupaan kuin työntekijän oleskelulupaan ja jatko-oleskelulupahakemus on tehty aikaisemman oleskeluluvan voimassa ollessa, työnteko-oikeus jatkuu aikaisemman luvan mukaisena, kunnes uuden hakemuksen johdosta on myönnetty oleskelulupa tai kielteinen päätös on tullut lainvoimaiseksi.

Jos ulkomaalaisen oleskelulupa on myönnetty 77 §:n 1 momentin 9—12 kohdan nojalla, työnteko-oikeus päättyy luvan voimassaoloajan päättyessä.

Jos 54 §:n 4 momentissa tai 77 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa jatko-oleskelulupahakemus työntekoa tai työnhakua varten on tehty aikaisemman opiskelua varten 45 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla myönnetyn oleskeluluvan voimassa ollessa, ulkomaalainen saa jatkaa aiemman luvan nojalla tekemäänsä työtä tai aloittaa uuden työnteon.

Jos jatko-oleskelulupahakemus työntekoa varten on tehty aikaisemman 54 §:n 4 momentin perusteella myönnetyn oleskeluluvan voimassa ollessa, ulkomaalainen saa työpaikan löydettyään aloittaa työnteon.

Jos 4 tai 5 momentissa tarkoitettuun jatko-oleskelulupahakemukseen annetaan kielteinen päätös, työntekoa ei saa jatkaa, vaikka päätökseen haetaan muutosta valittamalla.

Jos ulkomaalaisen työnteko-oikeus perustuu viisumiin tai viisumivapauteen, oikeus kestää enintään 79 §:ssä säädetyn ajan. Oleskeluluvan hakeminen viisumin tai viisumivapauden voimassa ollessa ei pidennä työnteko-oikeuden kestoja. Työnteko-oikeus päättyy sen estämättä, mitä 79 §:ssä säädetään, kun henkilön käännyttämisestä koskeva päätös on täytäntöönpanokelpoinen.

Jos työnteko-oikeus perustuu oleskelulupaan ja henkilö karkotetaan, työnteko-oikeus päättyy, kun karkottamista koskeva päätös on täytäntöönpanokelpoinen.

Euroopan unionin sininen kortti

81 §

Euroopan unionin sinisen kortin myöntäminen

Euroopan unionin sininen kortti myönnetään kolmannen maan kansalaiselle, jos tämä esittää vähintään vuoden pituisen korkeaa pätevyyttä vaativaa työtä koskevan työsopimuksen tai sitovan työtarjouksen ja yleiset edellytykset oleskeluluvan myöntämiselle ovat olemassa. Edellytyksenä on lisäksi, että työsopimuksessa tai sitovassa työtarjouksessa sovittu palkka on vähintään 1,5-kertainen verrattuna keskimääräiseen palkansaajan bruttopalkkaan.

Sinisen kortin myöntämiseen sovelletaan 5 luvun säännöksiä työntekijän oleskeluluvan myöntämisestä lukuun ottamatta 73 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua harkintaa.

81 a §

Päätös Euroopan unionin sinistä korttia koskevaan hakemukseen

Euroopan unionin sinistä korttia koskeva päätös on annettava hakijalle tiedoksi viimeistään 90 päivän kuluttua hakemuksen tekemisestä. Määräajan kulumisen keskeytyy hakemuksen täydentämisen ajaksi.

81 b §

Toiseen jäsenvaltioon siirtyneen Euroopan unionin sinisen kortin haltijan ja hänen perheenjäsenensä maahan palaaminen ja oleskelu

Jos toinen Euroopan unionin jäsenvaltio ei myönnä Euroopan unionin sinistä korttia Suomen myöntämän sinisen kortin haltijalle, hän ja hänen perheenjäsenensä voivat kielteisen päätöksen saatuaan palata maahan ja oleskella maassa kolme kuukautta, vaikka Suomen myöntämä sininen kortti ei olisi enää voimassa.

Menettely ja viranomaiset

82 §

Päätös työnteon perusteella tehtyyn hakemukseen

Toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä päätös työntekijän oleskelulupaa tai muuta oleskelulupaa ansiotyötä varten koskevaan hakemukseen viimeistään neljän kuukauden kuluessa siitä, kun viranomainen on vastaanottanut asianmukaisesti täytetyn hakemuksen liitteineen. Jos hakemus pannaan vireille sähköisesti, käsittelyaika lasketaan siitä, kun hakija asioi henkilökohtaisesti viranomaisessa antaakseen 60 d §:n mukaiset biometriset tunnisteet ja esittääkseen hakemuksen liitteet alkuperäisinä.

Edellä 1 momentissa säädettyä pidempi käsittelyaika on mahdollinen poikkeuksellisissa olosuhteissa, jotka liittyvät hakemuksen tutkinnan monimutkaisuuteen. Jos toimivaltainen viranomainen joutuu pyytämään tai hankkimaan asiassa lisäselvitystä, käsittelyajan kuluminen keskeytyy, kunnes tarvittavat selvitykset on saatu.

83 §

Toimivalta myöntää työntekijän oleskelulupa

Työ- ja elinkeinotoimisto ratkaisee työntekijän oleskeluluvan myöntämisen 73 §:ssä säädetty edellytykset. Työ- ja elinkeinotoimisto ratkaisee, onko työnteke tilapäistä vai jatkuvaa.

Maahanmuuttovirasto myöntää työ- ja elinkeinotoimiston 1 momentin mukaan tekemän myönteisen osapäätöksen jälkeen ulkomaalaiselle työntekijän oleskeluluvan, jollei 36 §:stä muuta johdu ja jollei ulkomaalaisella hakemusta jätettäessä ole muuta voimassa olevaa oleskelulupaa. Maahanmuuttovirasto päättää, onko kyse 49 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettusta perusteettomuudesta.

Jos ulkomaalaisella on hakemusta jätettäessä voimassa oleva oleskelulupa eikä 36 §:stä muuta johdu, poliisilaitos myöntää työ- ja elinkeinotoimiston 1 momentin mukaan tekemän myönteisen osapäätöksen jälkeen työntekijän oleskeluluvan. Jos hakemus koskee samaa ammattialaa kuin hakemusta jätettäessä voimassa oleva työntekijän oleskelulupa, työ- ja elinkeinotoimisto ei suorita 73 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettua harkintaa.

84 §

Toimivalta myöntää elinkeinonharjoittajan oleskelulupa

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ratkaisee elinkeinonharjoittajan oleskeluluvan myöntämiselle 76 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttymisen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ratkaisee, onko elinkeinonharjoittaminen tilapäistä vai jatkuvaa.

Maahanmuuttovirasto myöntää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 1 momentin mukaan tekemän myönteisen osapäätöksen jälkeen ulkomaalaiselle elinkeinonharjoittajan oleskeluluvan, jollei 36 §:stä muuta johdu ja jollei ulkomaalaisella hakemusta jätettäessä ole voimassa olevaa muuta oleskelulupaa. Maahanmuuttovirasto päättää, onko kyse 49 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettusta perusteettomuudesta.

Jos ulkomaalaisella on hakemusta jätettäessä voimassa oleva oleskelulupa eikä 36 §:stä muuta johdu, poliisilaitos myöntää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 1 momentin mukaan tekemän myönteisen osapäätöksen jälkeen elinkeinonharjoittajan oleskeluluvan.

85 §

Toimivaltainen työ- ja elinkeinotoimisto

Tässä laissa säädettyihin tehtäviin ovat toimivaltaisia ulkomaisen työvoiman liikkuvuuden kannalta merkittävimmissä kunnissa sijaitsevat työ- ja elinkeinotoimistot siten kuin työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.

86 §

Työsuojeluviranomainen

Työsuojeluviranomaisen vastuulla olevasta palkka- ja muiden työehtojen valvonnasta säädetään erikseen.

Jos työsuojeluviranomaisella on todennäköisiä perusteita epäillä rikoslain (39/1889) 47 luvun 6 a §:ssä säädetyn luvattoman ulkomaisen työvoiman käytön, tämän lain 185 §:n 1 momentissa säädetyn ulkomaalaisrikkomuksen tai 186 §:ssä säädetyn työnantajan ulkomaalaisrikkomuksen tapahtuneen, työsuojeluviranomaisen on ilmoitettava asiasta poliisille.

Työsuojeluviranomaiselle on tarvittaessa varattava tilaisuus olla läsnä ja tulla kuulluksi käsiteltäessä esitutkinnassa ja tuomioistuimessa 2 momentissa tarkoitettua rikosta.

Työsuojeluviranomainen valvoo 86 a ja 86 b §:ssä säädettyjen velvollisuuksien noudattamista. Valvonnasta säädetään työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006).

86 a §

Työnantajan velvollisuudet

Työnantajan on varmistauduttava siitä, että palvelukseen tulevalle ja palveluksessa olevalla ulkomaalaisella on vaadittava työntekijän oleskelulupa tai että hän ei tarvitse oleskelulupaa.

Työnantajan, joka ottaa palvelukseensa muun kuin unionin kansalaisen, tähän rinnastettavan tai tämän perheenjäsenen, tulee viivytyksettä toimittaa työ- ja elinkeinotoimistolle 72 §:ssä tarkoitettut selvitykset ja vakuutus sekä ilmoittaa

työpaikan luottamusmiehelle, luottamusvaltuutetulle ja työsuojeluvaltuutetulle ulkomaalaisen nimi sekä sovellettava työehtosopimus.

Työnantajan tulee säilyttää työpaikalla tiedot palveluksessaan olevista ulkomaalaisista ja heidän työnteko-oikeutensa perusteista siten, että ne ovat tarvittaessa vaivattomasti työsuojeluviranomaisen tarkastettavissa. Työnantajan on säilytettävä tiedot ulkomaalaisen palvelussuhteen päättymisestä neljä vuotta.

86 b §

Toimeksiantajan velvollisuudet

Ulkomaisen työnantajan palveluksessa olevien työntekijöiden työskennellessä urakointi- tai aliorakointityössä tai vuokratyövoimana, työnantajan 72 §:ssä ja 86 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja velvollisuuksia sovelletaan Suomessa toimivaan pääurakoitsijaan tai pääteettäjään. Lähetetyistä työntekijöistä annetussa laissa (1146/1999) tarkoitettujen työntekijöiden työsuhteen ehdoista säädetään mainitussa laissa.

186 §

Työnantajan ulkomaalaisrikkomus

Työnantaja tai tämän edustaja, joka

1) tahallaan tai huolimattomuudesta pitää palveluksessaan ulkomaalaisen, jolla ei ole oikeutta ansiotyön tekemiseen,

2) tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta antaa viranomaiselle virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja ulkomaalaisen työnteon ehdoista taikka työtehtävistä ja niiden asettamista vaatimuksista taikka

3) tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö 86 a §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden,

on tuomittava *työnantajan ulkomaalaisrikkomuksesta* sakkoon, jollei teosta muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta.

Rangaistusvastuu työnantajan ja toimeksiantajan kesken määräytyy 86 b §:n mukaan. Ran-

gaistusvastuun kohdentumisesta työnantajan ja tämän edustajan kesken säädetään rikoslain 47 luvun 7 §:ssä.

187 §

Työntekijän oleskeluluvan myöntämisestä pidättäytyminen

Työ- ja elinkeinotoimisto voi tehdä päätöksen, että pidättäydytään työntekijän oleskelulupien myöntämisestä sellaisen työnantajan tai toimeksiantajan palvelukseen, joka itse tai edustajansa välityksellä on antanut viranomaiselle 186 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja. Päätös pidättäytymisestä tehdään määrääjäksi tai toistaiseksi. Päätöstä ei voida tehdä, jos teosta on tuomittu rangaistus.

191 §

Valituskiellot

Seuraaviin tämän lain nojalla tehtyihin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:

1) viisumisäännösten mukaista viisumihakemuksen jättämiseen liittyvää velvollisuutta, Suomen edustuston toimivaltaa, viisumihakemuksen tutkittavaksi ottamista, hakemuksen käsittelyn keskeyttämistä, hakemuksen siirtämistä edustetun Schengen-valtion viranomaiselle, viisumin myöntämistä, viisumin epäämistä, viisumin jatkamista, viisumin mitätöintiä ja viisumin kumoamista koskeva päätös, jollei kyse ole sellaisesta unionin kansalaisen tai hänen rinnastettavan perheenjäsenestä koskevasta viisumin epäämis-, mitätöinti- tai kumoamispäätöksestä, johon sovelletaan 10 luvun säännöksiä;

2) ulkoasiainministeriön päätös oleskeluluvan myöntämisestä Suomessa olevan ulkomaan edustuston henkilökuntaan kuuluvalla tai hänen perheenjäsenellään taikka päätös hänelle myönnetyn oleskeluluvan peruuttamisesta;

3) päätös oleskeluluvan myöntämisestä pakolaiskiintiössä Suomeen otettavalle ulkomaalaiselle;

4) päätös oleskeluluvan myöntämisestä muun humanitaarisen maahanmuuton perusteella;

5) päätös oleskeluluvan myöntämisestä tilapäisen suojelun perusteella turvapaikkahakemuksen käsittelyn ollessa kesken;

6) 191 a §:n mukaiseen oikaisuvaatimukseen tehty päätös;

7) päätös, jossa turvapaikkahakemuksen käsittelyn on todettu raukeavan 111 §:n 2 momentin nojalla;

8) päätös, jossa asian on todettu raukeavan sen johdosta, että hakija on peruuttanut hakemuksensa tai todennäköisesti muuttanut pois Suomesta;

9) työ- ja elinkeinotoimiston 75 §:n nojalla antama ennakkotieto;

10) päätös 52 b §:n mukaisesta harkinta-ajasta ja sen keskeyttämisestä.

194 §

Työnantajan valitusoikeus

Työnantajalla on oikeus valittaa työntekijän oleskelulupaa koskevasta päätöksestä siltä osin kuin kyse on 73 §:n mukaisista edellytyksistä, jotka työvoimaviranomainen ratkaisee.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Laki

ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaisrekisteristä annetun lain (1270/1997) 7 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 70/2010, seuraavasti:

7 §

Tallettavat tiedot

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, ulkomaalaisrekisteriin saa, siltä osin kuin on tarpeen, tallettaa:

1) 5 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua hakemuksesta tai ilmoituksesta taikka hakemuksen vuoksi tehdystä tiedustelusta tai kuulemisesta ilmenevät tiedot haetusta luvasta, asiasta ja hakemuksen perusteista, maassa oleskelun ja matkan tarkoituksesta ja kestosta sekä matkareitistä, maahantulon ja maastalähdön ajankohdasta ja paikasta sekä tiedot työnantajista ja työntööstä, työnantajan veronmaksuvelvollisuuden

täyttämistä ja verojen maksuun liittyvästä maksujärjestelystä sekä ulkomaalaislain 72 §:ssä tarkoitettujen työntekijän oleskelulupahakemukseen liitettävät tiedot;

2) tiedot 5 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen asioiden käsittelystä, niihin liittyvistä selvityksistä, lausunnoista, asioiden ratkaisusta ja päätösten perusteista, asioiden raukeamisista sekä muutoksenhauista;

3) 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen perheenjäsenten, samassa taloudessa asuvien henkilöiden sekä vastaanottajien henkilö- ja yhteystiedot.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

aravarajoituslain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aravarajoituslain (1190/1993) 4 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 716/2006, seuraavasti:

4 §

Asuinkäyttö ja asukkaat

Tässä laissa tarkoitettua asuinhuoneistoa on käytettävä vuokra-asuntona.

Asuinhuoneistoa saadaan käyttää asumiseen myös ilman asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain (481/1995) mukaista vuokrasopimus-

ta, kun kyse on erityistä hoitoa ja huolenpitoa tarvitsevista henkilöistä.

Asukkaaksi voidaan valita Suomen kansalainen ruokakuntineen. Tässä laissa Suomen kansalaiseen rinnastetaan henkilö:

1) jonka oleskeluoikeus on ulkomaalaislain (301/2004) 10 luvussa säädetyllä tavalla rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti;

2) jolle on myönnetty ulkomaalaislaissa tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava oleskelulupa;

3) jolle on myönnetty oleskelulupa opiskelun perusteella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (604/2001) 11 §:n otsikko, sellaisena kuin se on laissa 84/2003, ja
lisätään 11 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 84/2003 ja 717/2006, siitä lailla 717/2006 kumotun 3 momentin tilalle uusi 3 momentti seuraavasti:

11 §

Asuinkäyttö ja asukkaat

Asukkaaksi voidaan valita Suomen kansalainen ruokakuntineen. Tässä laissa Suomen kansalaiseen rinnastetaan henkilö:

1) jonka oleskeluoikeus on ulkomaalaislain (301/2004) 10 luvussa säädetyllä tavalla rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti;

2) jolle on myönnetty ulkomaalaislaissa tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava oleskelulupa;

3) jolle on myönnetty oleskelulupa opiskelun perusteella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

kansanterveyslain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansanterveyslain (66/1972) 14 §, sellaisena kuin se on laeissa 1327/2010 ja 1343/2011, seuraavasti:

14 §

Kunnan asukkaalla tarkoitetaan tässä laissa henkilöä, jonka kotikuntalaisa (201/1994) tarkoitettu kotikunta kyseinen kunta on. Henkilön asuin- ja kotikunnalla tarkoitetaan kuntaa, jonka asukas hän on. Kunnan asukkaaseen rinnastetaan tässä laissa myös kunnan alueella oleskeleva henkilö, jolla on ulkomaalaislain (301/2004) 78 §:n 1 tai 2 momentissa taikka 3 momentin 1, 2, 4, 5 tai 7 kohdassa taikka 79 §:n 1 momentin 1, 2 tai 6 kohdassa tarkoitettu työnteko-oikeus ja jolla on Suomessa voimassa oleva työ-, virka- tai muu palvelussuhde tai

joka on vähintään kuusi kuukautta kestäneen työ-, virka- tai muun palvelussuhteen päätyttyä rekisteröity työttömäksi työnhakijaksi. Kunnan asukkaaseen rinnastetaan tässä laissa myös kunnan alueella oleskeleva henkilö, jolle on myönnetty ulkomaalaislain 81 §:n nojalla mainitun lain 3 §:n 26 kohdassa tarkoitettu Euroopan unionin sininen kortti, sekä tällaisen henkilön ulkomaalaislain 37 §:ssä tarkoitettut perheenjäsenet.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Laki

erikoissairaanhoidon lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan erikoissairaanhoidon lain (1062/1989) 3 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1344/2011, seuraavasti:

3 §

Kunnan, joka on kotikuntalainen (201/1994) mukaan henkilön kotikunta, on huolehdittava siitä, että henkilö saa tarpeellisen erikoissairaanhoidon terveydenhuoltolain mukaisesti. Tämän velvoitteen mukaisen erikoissairaanhoidon järjestämiseksi kunnan on kuuluttava johonkin sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään. Kotikuntalainen mukaiseen kunnan asukkaaseen rinnastetaan tässä laissa myös kunnan alueella oleskeleva henkilö, jolla on ulkomaalaislain (301/2004) 78 §:n 1 tai 2 momentissa taikka 3 momentin 1, 2, 4, 5 tai 7 kohdassa taikka 79 §:n 1 momentin 1—2 tai 6 kohdassa tarkoitettu työnteko-oikeus ja jolla on Suomessa voimassa oleva työ-, virka- tai

muu palvelussuhde tai joka on vähintään kuusi kuukautta kestäneen työ-, virka- tai muun palvelussuhteen päätyttyä rekisteröity työttömäksi työnhakijaksi. Kunnan asukkaaseen rinnastetaan tässä laissa myös kunnan alueella oleskeleva henkilö, jolle on myönnetty ulkomaalaislain 81 §:n nojalla mainitun lain 3 §:n 26 kohdassa tarkoitettu Euroopan unionin sininen kortti, sekä tällaisen henkilön ulkomaalaislain 37 §:ssä tarkoitettut perheenjäsenet.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Laki

lapsilisälain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään lapsilisälakiin (796/1992) uusi 1 a § seuraavasti:

1 a §

Oikeus lapsilisään työnteon perusteella

Lapsilisää maksetaan tämän lain mukaisesti myös asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) 3 b §:ssä tarkoitetun ja 3 c §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisen oleskelulupavaatimuksen täyttävän työntekijän mukana seura-

vasta lapsesta. Lapsilisää ei kuitenkaan makseta, jos työntekijän työnteko-oikeus perustuu ulkomaalaislain (301/2004) 78 §:n 3 momentin 4 kohtaan tai 79 §:ään tai jos työntekijällä on lupa työskennellä enintään kuuden kuukauden ajan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) 3 §, 4 §:n 2 momentin suomenkielinen sanamuoto sekä 9 §:n 1 ja 3 momentti, sellaisena kuin ne ovat, 3 § laeissa 1291/1999, 985/2004 ja 1256/2006, 4 §:n 2 momentin suomenkielinen sanamuoto laissa 763/2008 ja 9 §:n 1 ja 3 momentti laissa 985/2004, seuraavasti:

3 §

Hoitomuodon valinta

Tässä laissa tarkoitetun tuen saamisen edellytyksenä on, että lapsen vanhemmat tai muut huoltajat eivät valitse lasten päivähoidosta annetun lain 11 a §:n 1 momentin mukaista päivähoitopaikkaa ja että lapsi tosiasiallisesti asuu Suomessa.

Tässä laissa tarkoitettuun kotihoidon tuen hoitorahaan ja hoitolisään on oikeus myös lapsesta, jonka vanhemmalla tai huoltajalla on ulkomaalaislain (301/2004) 78 §:n 1 tai 2 momentin taikka 3 momentin 1, 2, 5 tai 7 kohdan mukainen työnteko-oikeus. Lisäksi vanhemmalla tai

huoltajalla on oltava Suomessa voimassa oleva työ-, virka- tai muu palvelussuhde ja lupa työskennellä Suomessa vähintään kuuden kuukauden ajan. Hoitorahaan ja hoitolisään on oikeus myös lapsesta, jonka vanhempi tai huoltaja on rekisteröity työttömäksi työnhakijaksi vähintään kuusi kuukautta kestäneen työsuhteen päätyttyä.

Lapsen tosiasialliseen Suomessa asumiseen rinnastetaan tilanteet, joissa lapsi ei oleskele Suomessa, mutta lapsesta on oikeus tässä laissa tarkoitettuun kotihoidon tuen hoitorahaan ja hoitolisään sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 perusteel-

la. Oikeus kotihoidon tukeen on kuitenkin vain, jos lapsi on alle kolmivuotias tai jos lapsi kuuluu samaan perheeseen alle kolmivuotiaan hoitorahaan oikeuttavan ja samalla tavalla hoidettavan lapsen kanssa.

Sen estämättä, mitä 3 momentissa säädetään, adoptiovanhemmilla on oikeus lasten kotihoidon tukeen, kunnes sairausvakuutuslain (1224/2004) 9 luvun 12 §:ssä säädetyn vanhempainrahakauden alkamisesta on ensimmäinen maksupäivä mukaan lukien kulunut kaksi vuotta. Edellä mainittua adoptiovanhemman oikeutta kotihoidon tukeen ei kuitenkaan ole adoptiolain (22/2012) 8 §:n 2 momentissa tarkoitettulla adoptionhakijalla. Adoptiolain 39 §:n 1 momentissa tarkoitettussa adoptiossa tuen saamisen edellytyksenä on, että adoptionhakijalle on myönnetty mainitussa lainkohdassa tarkoitettu lupa. Adoptiolain 44 §:n mukaan adoptioluvan myöntää adoptionhakijan hakemuksesta adoptiolautakunta.

Jos lapsi ei osallistu perusopetuslain (628/1998) mukaiseen esiopetukseen, 1 momentissa tarkoitettuna kunnan järjestämän päivähoitopaikan valintana ei pidetä sitä, että lapsi osallistuu yhden toimintavuoden ajan välittömästi ennen oppivelvollisena perusopetukseen siirtymistään kunnan järjestämään osapäivähoitoon.

4 §

Hoitoraha

Kotihoidon tuen hoitoraha on perheen yhdestä alle kolmivuotiaasta lapsesta 314,28 euroa ja kustakin seuraavasta alle kolmivuotiaasta lapsesta 94,09 euroa ja kustakin muusta lapsesta 60,46 euroa kalenterikuukaudessa. Yli kolmivuotiaasta tukeen oikeuttavasta adoptiolapsesta hoitoraha maksetaan kuitenkin kuin alle kolmivuotiaasta.

9 §

Rahoitus

Kunta korvaa tämän lain nojalla maksetusta tuesta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat kustannukset lukuun ottamatta 3 §:n 2 ja 3 momentin nojalla maksetusta tuesta aiheutuvia kustannuksia, jotka valtio korvaa Kansaneläkelaitokselle.

Valtion 1 momentin nojalla maksettavaksi tulevien kustannusten korvaus määrätään kunakin kuukautena käyttäen perusteena 3 §:n 2 ja 3 momentin nojalla tukeen oikeutettujen perusteella maksettavia tukia.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____ .

Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 2013